

กรมทรัพยากรน้ำ
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

“ฟื้นฟูป่าพรุ เพื่อสร้างสมดุลให้ระบบนิเวศ”

โครงการอนุรักษ์ฟื้นฟูพรุบางกล่ำ

บ้านบางกล่ำใต้ หมู่ที่ 2-4 และ 6 ตำบลบางกล่ำ อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา
หน่วยงาน สำนักงานทรัพยากรน้ำภาค 8

ประเภทโครงการ

- 01 นโยบาย / แผนแม่บท - แผนปฏิบัติการ / กำหนดหลักเกณฑ์ - มาตรการ
- 02 พัฒนาแหล่งน้ำ
- 03 อนุรักษ์ ฟื้นฟู แหล่งน้ำสาธารณะ
- 04 การมีส่วนร่วมและ การใช้ประโยชน์
- 05 การพยากรณ์ เตือนภัย

ความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ / แผนแม่บท 20 ปี

ความเป็นมาและสภาพปัญหา

แนวคิดในการแก้ไขปัญหา

ป่าพรุเป็นป่าที่มีสภาพเปราะบางต่อการเปลี่ยนแปลง ทั้งทางธรรมชาติและจากฝีมือมนุษย์ ไม่ว่าจะเป็นการบุกรุก รุกป่าพื้นที่ของประชาชน การจุดไฟเผาพืชเพื่อหาของป่า การขุดคลองระบายน้ำทำให้น้ำในพื้นที่ป่าพรุแห้ง เป็นเหตุทำให้ป่าพรุได้รับความเสื่อมโทรมหลายด้าน ได้แก่

- ดินแปรสภาพเป็นดินเปรี้ยวจัด เนื่องจากดินพรุเป็นดินอินทรีย์ เมื่อพื้นที่ถูกระบายน้ำออกไป ดินเริ่มแห้ง สารประกอบไพไรท์จะทำปฏิกิริยากับอากาศเกิดกรดกำมะถัน ทำให้ดินเปรี้ยว
- น้ำในพื้นที่ป่าพรุแห้ง ทำให้ดินพรุแห้ง ดินไฟได้ง่าย เกิดปัญหาไฟไหม้ป่าพรุทุกปี
- น้ำเค็มรุกเข้าเข้ามาในพื้นที่ เป็นผลจากการขุดคลองระบายน้ำ ทำให้กระแสน้ำเปลี่ยนทิศทางการไหล ทำให้น้ำเค็มจากทะเลไหลผ่านสันทรายเข้ามาในแผ่นดิน เป็นอันตรายต่อพืชที่ไม่สามารถทนต่อสภาพดินเค็มได้

ระบบนิเวศของป่าถูกทำลาย จากการระบายน้ำออกจากพื้นที่ป่าโดยไม่มีการควบคุมระดับน้ำ และจากการบุกรุกแผ้วถางป่าเผาพืชพืช ทำให้พืชแห้งตาย สัตว์น้ำต่างๆ สูญหายไปอย่างรวดเร็ว

กรมทรัพยากรน้ำ จึงเร่งดำเนินโครงการอนุรักษ์ฟื้นฟูพื้นที่พรุบางกล้า ด้วยการขุดคลองรอบป่าพรุและขุดคลองขนาดเล็กตามธรรมชาติ สร้างอาคารระบายน้ำล้นพร้อมบันไดระบายน้ำ อาคารบังคับน้ำ อาคารระบายน้ำเข้า-ออก และอาคารรับน้ำ เพื่อรักษาระดับน้ำในป่าพรุและเป็นแก้มลิงรองรับน้ำ ป้องกันปัญหาไฟไหม้ป่าพรุ ป้องกันน้ำเค็มรุกเข้าพื้นที่ป่าพรุ รวมถึงยังมีการบุกรุกที่ดินทำกิน มุ่งสู่การอนุรักษ์ฟื้นฟูพื้นที่ป่าพรุให้กลับมามีความสมบูรณ์อีกครั้ง และเป็นการพัฒนาแหล่งกักเก็บน้ำของชุมชนอย่างยั่งยืนในอนาคต

การเปลี่ยนแปลง

โครงการอนุรักษ์ฟื้นฟูพรุบางกล้า

ที่ตั้ง : บ้านบางกล้าใต้ หมู่ที่ 2-4 และ 6 ตำบลบางกล้า อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา

ประเภท : ขุดคลองรอบป่าพรุพร้อมเนินคันคลองอาคารระบายน้ำล้นพร้อมบันไดระบายน้ำ/ อาคารบังคับน้ำ/ อาคารระบายน้ำเข้า-ออกป่าพรุ/ อาคารรับน้ำเข้าคลอง

ความจุ : 1,000,000 ลบ.ม. พื้นที่เกษตรได้รับประโยชน์ 1,500 ไร่

ปัจจัยความสำเร็จ

• องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเข้มแข็ง
องค์การบริหารส่วนตำบลบางกล้า เป็นแกนนำ
สำคัญในการประสานความร่วมมือกับภาครัฐ
รวมถึงสร้างความเข้าใจและการมีส่วนร่วมใน
การแก้ไขปัญหาและบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
กับภาคประชาชน

• หลักการ เข้าใจ เข้าถึงและพัฒนา
กรมทรัพยากรน้ำ นำหลักการ เข้าใจ เข้าถึง
และพัฒนา รวมถึงความสอดคล้องกับสภาพ
ปัญหาภูมิประเทศและภูมิสังคมมาใช้ดำเนินงาน
โครงการฯ นี้ ก่อให้เกิดผลสำเร็จเป็นที่น่าพอใจ
นำไปสู่การพัฒนากระบวนการน้ำอย่างยั่งยืน

ความสำเร็จ

- แก้ไขไฟไหม้ป่าพรุซ้ำซาก 965 ไร่
- ป้องกันน้ำเค็มรุกเข้าถึงพื้นที่ป่าพรุ
- เป็นแหล่งน้ำต้นทุนให้ชุมชน 500ครัวเรือน ใช้อุปโภค บริโภคและเกษตรกรรม
- เป็นพื้นที่แก้มลิงรองรับน้ำของอำเภอ บางกล้าช่วงฤดูน้ำหลาก
- ป้องกันการบุกรุกป่าพรุเพื่อขยายที่ดินทำกิน

- เป็นแหล่งอาหารและสร้างอาชีพเสริมให้กับคนในชุมชน
- เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจที่สวยงามของชุมชน
- พื้นป่าพรุและสร้างความสมดุลให้ระบบนิเวศ

แผนที่โครงการโครงการอนุรักษ์ฟื้นฟูพรุบางกล้า

